

Στα αρχαία θέατρα ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Μια ανοιξιάτικη περιήγηση με πολλή ιστορία, όμορφη φύση και δραστηριότητες, την οποία σχεδίασε το σωματείο Διάζωμα και υλοποίησε με επιτυχία το ταξιδιωτικό γραφείο somewhere we know.

ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΕΡΑΣΤΑ





Ταξιδεύοντας από θέατρο σε θέατρο, διασχίζουμε κλισηπερατημένα μονοπάτια αρχαίων ελληνικών πόλεων προκειμένου να γνωρίσουμε την Ηπειρο με έναν άλλο τρόπο. Στόχος σημαντικά θέατρα της Κλασικής και της Ρωμαϊκής περιόδου και πολιτιστικά σταυροδρόμια, εκεί όπου τα ανεπανάληπτα ορεινά τοπία της Ηπείρου ημερεύουν πλησιάζοντας το Ιόνιο πέλαγος. Κοντά τους, οι απέραντες παραλίες από την Πρέβεζα έως την Πάργα, ιδανικές για τις πρώτες βουτιές μας. Μια διαδρομή που αφυπνίζει τον φιλομαθή ταξιδιώτη μέσα μας, απαιτεί ψάθινο κατά προτίμηση καπελάκι και άσβεστη διάθεση για ανοιξιάτικους περιπάτους.

Η ξενάγηση είναι ένας σοβαρός λόγος να ακολουθήσει κάποιος αυτό το ταξίδι οργανωμένα. Οι δικοί μας αρχαιολόγοι - Ξεναγοί, Δήμητρα Δρόσου και Τατιάνα Ιορδανίδου, μαζί με τους ανθρώπους του ταξιδιωτικού γραφείου somewhere we know, απογειώνουν την περιήγηση με τόσες ακριβώς περιγραφές και αναλύσεις όσες χρειαζόμαστε, με πάθος που ζωντανεύει την απύθμενη ιστορικότητα κάθε πέτρας γύρω μας, στάσεις για καφέ κάτω από αιωνόβιες βελανιδιές, κέφι και χιούμορ.

Χρονικά ξεκινάμε από τα μυκηναϊκά χρόνια, με το μαντέιο της Δωδώνης και το Νεκρομαντείο του Αχέροντα, για να περάσουμε στην Κλασική εποχή, με τα Θέατρα της Δωδώνης, των Γιτών, της Κασσώπης, και από εκεί στην εντυπωσιακή πόλη της Νικόπολης και στη Ρωμαϊκή περίοδο. Τα θέατρα γίνονται αφορμή να κινηθούμε κοντά σε ποτάμια όπως ο Αραχθός και ο Θύαμις, με αποκορύφωμα τη βαρκάδα στον Αχέροντα.

Όπως εύστοχα παρατηρεί η συνταξιδιώτισσα Φανή Σπυρούλη, «το ωραίο σε αυτό το ταξίδι είναι ο τρόπος που νιώθεις τη ροή της ιστορίας. Μέσα από περιήγηση και περιπάτους σε οργιωδη φύση, αποικιάς καλύτερη γνώση των διαφορετικών εποχών, της μεταξύ τους αλληλουχίας, της αλληλεπίδρασης πολιτισμών».



1 | 2 1. Είσοδος στην αρχαία Κασσώπη, χτισμένη στις πλαγιές του Ζαλόγγου. 2. Το Ωδείο της Νικόπολης ήταν στεγασμένο και φιλοξενούσε μουσικές και θεατρικές εκδηλώσεις, απαγγελίες ποιητών, ομιλίες και συζητήσεις ρητόρων.



Ενδύση για μικρούς ταξιδιώτες από τη Λίνα Κουράφα στο Θέατρο της Δωδώνης.

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΣΤΗ ΔΩΔΩΝΗ

Γεωγραφικά ξεκινάμε από τη Δωδώνη, τον πιο σημαντικό ίσως αρχαιολογικό χώρο της Ηπείρου, όπου λατρευόταν ο Δίας. Το μαντείο της θεωρείται το αρχαιότερο σε όλη την Ελλάδα και το θέατρό της είναι από τα μεγαλύτερα, με χωρητικότητα περίπου 15.000 έως 17.000 θεατές.

Δεν παρακολουθούμε την τέλεση των Ναίων προς τιμήν του Δία όπως οι αρχαίοι, αλλά το παιχνίδι «αγαλατάκια ακούνητα, αμίλητα κι αγέλαστα» από τα παιδιά της παρέας που βρήκαν τρόπο να αξιοποιήσουν στο έπακρο τη σκηνή του θεάτρου. Αρκετά μικρά για να ξεναγηθούν στην ιστορική σημασία του αρχαιολογικού χώρου, κατάφεραν να τον μετατρέψουν σε έναν υπέροχο παιδότοπο! Έχω, μάλιστα, την αίσθηση πως κανείς ανάμεσά μας δεν χάρηκε τον φυσικό, ανθισμένο κλοιστάππη της Αρχαίας Δωδώνης όπως η τρίχρονη δεινή οδοιπόρος αρχαιοφίλου.

Το χαμομήλι έχει ανθίσει μαζί με αγριολούλουδα γύρω από τους δρόμους, μέσα στα δωμάτια αλλοτινών κατοικιών και ιερών. Στεκόμαστε κάτω από τη σκιά μιας βελανιδιάς, ακούγοντας τις ξεναγούς να μας οδηγούν από τον 8ο π.Χ. ακόμα αιώνα έως τους πρώτους βυζαντινούς χρόνους. Μπαινοβγαίνουμε συνεχώς στις εποχές, καθώς στην πλαγιά απέναντί μας φαίνεται το χωριό Μαντείο κι εκεί μας περιμένει ζυγούρι στη γάστρα για μεσημεριανό.

ΤΑ ΑΓΝΩΣΤΑ ΓΙΤΑΝΑ

Τον 3ο αιώνα π.Χ., εποχή έντονων ανοικοδόμησης στην Ηπειρο, αναπτύχθηκαν τα Γίτανα. Τότε χτίστηκε και το θέατρο της πόλης, που ο ποταμός Καλαμάς (ή Θύαμις) συνεχίζει να προστατεύει σαν φυσικό τείχος. Γύρω μας αναλημματικοί τοίχοι, ειδώλια από ασβεστόλιθο της περιοχής, τα ψηφιδωτά του Πρυτανείου. Μαζί τους το κελάνδισμα των πουλιών και η βοή του ποταμού, ήχοι αναλλοίωτοι στις χιλιετίες. Όπως και αυτός από τα κουδούνια των προβάτων που έχουν βρει τον τρόπο να βοσκούν εντός πόλης. Συνήθεια που κρατάει από τις περιόδους αιχμής των πόλεων γι' αυτά, άλλη μία αφορμή για συζήτηση για εμάς, γύρω από την ελλιπή φύλαξη πολλών αρχαιοτήτων.

Τα Γίτανα (και όσι Γιτάνη, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δεδομένα), χτίστηκαν στη νοτιοδυτική πλαγιά του όρους Βρυσσέλα, γύρω

στο 350 με 335 π.Χ. Υπήρξαν το πολιτιστικό κέντρο των Θεσπρωτών και εκτείνονται σε μια έκταση σχεδόν 300 στρεμμάτων, που μπορεί να φιλοξενήσει έναν καλό περίπατο.

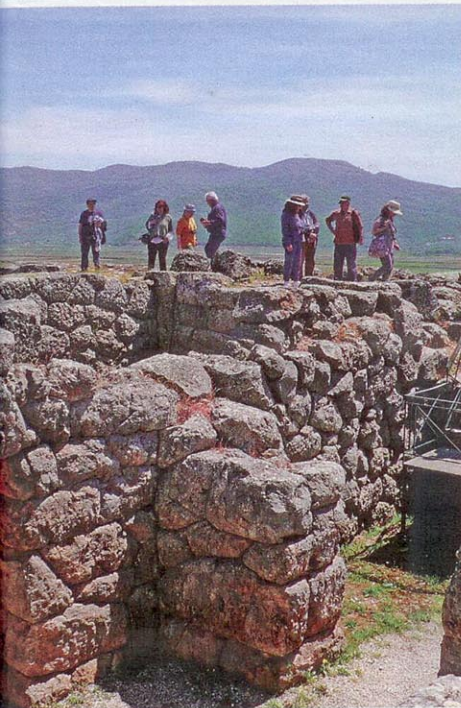
Εδώ έχω, επιτέλους, την τύχη να απενοχοποιώω εκείνο τον παιδικό θαυμασμό που νιώθω όταν παρατηρώ τεράστιες πέτρες αριστοτεχνικά τοποθετημένες σε ιερά, θέατρα και άλλα κτίσματα της αρχαιότητας. «Μα πώς το έκαναν αυτό; Πώς τις μετέφεραν, πώς ομίλησαν ένα τόσο σκληρό υλικό;» Την ίδια απορία και θαυμασμό εκφράζει ο γνωστός γλύπτης και καθηγητής Θεόδωρος Παπαγιάννης, με τον οποίο μοιραζόμαστε αυτόν τον περίπατο.

ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΓΑ

Στο σήμερα μας επαναφέρει για λίγο η Πάργα, μια πολύ καλή επιλογή για διανυκτέρευση σε αυτό το ταξίδι. Χτισμένη αμφιθεατρικά γύρω από τα υπέροχα λιμανάκια της, είναι γεμάτη ξεζώνες και ξενοδοχεία, ταβέρνες, καφέ και μαγαζιά με είδη δώρων. Η παλιά συνοικία Τουρκοπάζαρο, δίπλα στο ενετικό κάστρο, κοιτάει στην παραλία Βάλτος και αξίζει να την επισκερθεί κανείς, ειδικά αν θέλει να ξεφύγει για λίγο από το πολύ τουριστικοποιημένο λιμάνι της.

Η ΤΟΞΩΤΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΗΣ ΚΑΣΣΩΠΗΣ

Συνεχίζοντας κατά μήκος των ακτών του Ιονίου, περνάμε δίπλα από την εποχιακή λίμνη του Καλοδικίου με τα άπειρα νούφαρα, για να φτάσουμε στην Κασσώπη, μια ελληνική πόλη του 4ου - 2ου αιώνα π.Χ., χτισμένη κατά το Ιπποδάμειο σύστημα στις πλαγιές του Ζαλόγγου. Η μυρωδιά της φρέσκιας πύλανης ακολουθεί, τέτοια εποχή, τα μονοπάτια της αρχαίας πόλης. Το μάτι απλώνεται στη χερσόνησο της Πρέβεζας και στον Αμβρακικό κόλπο. Επιστρέφει στις βόσεις γκρεμιζόμενων τοίχων και με τη βοήθεια των ξεναγών φαντάζεται διάφορες κατοικίες. Στον ανηφορικό περίπατο συναντάμε μια χελώνα που αποδεικνύεται εξαιρετικά κοινωνική στο πέραςμα μικρών και μεγάλων δίπλα της. Καταλήγουμε στο μεγάλο Θέατρο της Κασσώπης. Η χωρητικότητά του υπολογίζεται πως ήταν 5.000 - 6.000 άτομα και η ιδιομορφία του έγκειται στο ότι η ορχήστρα δεν σχηματίζει κύκλο, αλλά τόξο. Δοκιμάζουμε την ακουστική του και απολαμβάνουμε τη θέα του που φτάνει έως τη Λευκάδα.



- Την πολιτιστική διαδρομή στα αρχαία θέατρα έχει σχεδιάσει το σωματείο **Διάζωμα**, κύριος στόχος του οποίου είναι η ανάδειξη, η προστασία και η ένταξη όλων των αρχαίων θεάτρων στην καθημερινότητά μας. Η Περιφέρεια Ηπείρου είναι η πρώτη που υιοθετεί και υλοποιεί την ιδέα. Για τη φιλοσοφία των πολιτιστικών αυτών διαδρομών και γενικότερα για το σωματείο **Διάζωμα** επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του: www.diazoma.gr.

- Ευχαριστούμε επίσης το ταξιδιωτικό γραφείο **somewhere we know** για την πρόσκληση και τη φιλοξενία. Ανάλογη εξόρμηση προγραμματίζεται για το τετράημερο του Αγίου Πνεύματος (29 Μαΐου - 1 Ιουνίου). Το λεωφορείο ξεκινάει από Αθήνα, αλλά μπορεί άνετα να συμμετάσχει και όποιος θέλει από την Ηπειρο. (T/211-41.13.224, 6936-806.306, www.somewhereweknow.com)



1 2
3 4
5 6

1. Γεμάτη χρώμα και κόσμο η πάντα φιλόξενη Πάργα.
2. Το λεωφορείο της somewhere we know έτοιμο για αναχώρηση.
3. Περιήγηση στο Νεκρομαντίο του Ακρόντα, που κατά την αρχαιότητα ανήκε στους Θεσπρωτούς.
4. Το Θέατρο των Γπιάτων προορίζεται για παραστάσεις αλλά και συγκεντρώσεις του Κοινού των Θεσπρωτών.
5. Σύγχρονη τέχνη στην Ηπειρο και στο χωριό Ελληνικό από τον γλύπτη Παπαδόπουλο.
6. Βαρκάδα στον Ακέρωνα λίγο πριν ασπρίσουν οι όχθες του από τις αγριότητες φαυλλίες.



1 2

1. Η παλαιο-χριστιανική οχύρωση της Νικόπολης και η κύρια τοξωτή πύλη της.
2. Απόρριμμα φιλικές εκπληξίες στον αρχαιολογικό χώρο της Κασσώπης.

ΒΑΡΚΑΔΑ ΣΤΟΝ ΑΧΕΡΟΝΤΑ

Το απόγευμα μας βρίσκει στους δαιδαλώδεις διαδρόμους του Νεκρομαντείου του Αχέροντα και σε χώρους όπως η υπόγειη, λαξευμένη στον φυσικό βράχο κρύπτη. Καμία πύξος, όπως και τότε, συνθήκη που παραπέμπει στη μυστηριακή χρήση του χώρου. Το νεκρομαντείο ανήκε στους Θεοσπρωίτες έως το 167 π.Χ., όταν πυρπολήθηκε από τους Ρωμαίους. Σήμερα είναι το πρώτο σε επισκεψιμότητα μνημείο της Ηπείρου.

Ακολουθεί μια απολαυστική βαρκάδα στον Αχέροντα, τουλάχιστον για όποιον καταφέρει να μη σκεφτείται τον Κάτω Κόσμο. Το σπριτόζικο βλέμμα του Βασίλη Τάσου ή Παπά (έχει δύο επίθετα), που κρατάει το ηπιδάλιο της βάρκας, και η ζωντανή φωνή του επιφυλάσσουν μια ξενάγηση που συνδυάζει αναφορές στην αρχαιότητα, αυτοσχέδια σύγχρονη πολιτική ούρα και προσωπικές ερωτικές εξομολογήσεις! Ένα λαϊκό είδος ξενάγησης που έχει, όπως μαθαίνουμε, καθιερωθεί από τους περισσότερους βαρκάρηδες του Αχέροντα. Αυτή την εποχή, οι πρασινωπές όχθες του ποταμού αλλάζουν μέρα με την ημέρα χρώμα, χάρη στις άσπρες αγριοτριανταφυλλίες που ανθίζουν, ενώ τα αψόνια χιτίζουν κάπου εκεί κοντά τις φιλιές τους με χνουδύ τίγρις.

ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΔΥΣΗ ΣΤΗ ΝΙΚΟΠΟΛΗ

Καταλήγουμε στη Νικόπολη, την πόλη της νίκης του Οκταβιανού Αύγουστου εναντίον του στόλου του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας, το 31 π.Χ. Τα τείχη της έχουν πάνω από 5 χλμ. μήκος και από αυτά μπορεί κανείς να απολαύσει την ανατολή αλλά και τη δύση του ήλιου. Συναντάμε αρχαιολόγους να εργάζονται για την αποκατάσταση του Ωδείου της Νικόπολης και άλλους να έχουν φυτέψει έναν μικρό κήπο δίπλα στο σημείο των ανασκαφών τους.

Τη χιλιετή ιστορία της Νικόπολης, έως την εγκατάλειψή της το 1020 μ.Χ., ακολουθούμε στο σύγχρονο μουσείο, εκεί όπου τα όρια ανάμεσα στον ρωμαϊκό και τον παλαιοχριστιανικό κόσμο γίνονται σχεδόν αδιόρατα. Τα πάντα έχουν μια συνέχεια εδώ. Πριν πάρουμε το δρόμο της επιστροφής μέσω ρωμαϊκών και βυζαντινών χρόνων, στεκόμαστε λίγο παραπάνω, μπροστά από το μαρμαρίνο άγαλμα της Αφροδίτης Ουρανίας, θαυμάσιμα χρονοτικά αντικείμενα της καθημερινότητας, τα ψηφιδωτά της Βασιλικής Δουμετίου και κά- νουμε άλλη μία στάση για καφέ στη σκιά ενός δέντρου.



χρήσιμες πληροφορίες

■ ΔΙΑΜΟΝΗ

Μια πολύ ψυχρή επιλογή για διαμονή είναι το χωριό Μαντίο σε απόσταση αναπνοής από τη Δωδώνη.

Το Art Hotel Mirtali (T/26510-82.288, 6971-821.788, www.mirtali.gr) ξεχωρίζει για την αισθητική του, ιδιαίτερα αυτή των δωματίων του, και διαθέτει εστιατόριο και θέα στον αρχαιολογικό χώρο.

Το Πρωτανείο Design Hotel (T/26510-82.006, www.prytaneiohotel.gr) διαθέτει περιποιημένα δωμάτια, φιλική εξυπηρέτηση, pool bar και εστιατόριο με παραδοσιακές ελληνικές γεύσεις.

Η Πάργα είναι επίσης μια πολύ καλή επιλογή για διαμονή, ειδικά άνοιξη και φθινόπωρο, όταν δεν βουδίζεις από τουρίστες. Βρίσκεται σε απόσταση το πολύ μιας ώρας από όλα τα θέατρα αυτής της πολιτιστικής διαδρομής και διαθέτει πληθώρα επιλογών για φαγητό και διαμονή.

Salvator Villas & Spa Hotel (T/26840-32.910, www.salvator.gr). Λίγα έφω από την Πάργα, με θέα σε αυτήν από την πισίνα και πολλά δωμάτια, σύγχρονη στυλ, πληθώρα θεραπειών στο Serenity Spa, γυμναστήριο, ενδιαφέρον κελάρι και προσεγμένο εστιατόριο.

Sol Hotel (T/26840-32.332, 31.253, www.sol.eu). Παράδωρα και βερνάντες σχεδόν πάντοτε στην παραλία του Κνωσίου, απέναντι από το νησί της Παναγιάς, άνετα δωμάτια,

πλούσιες παροχές και φιλική εξυπηρέτηση.

Hotel Acrothea (T/26840-32.442, 23.198, www.acrotheahotel.gr). Στο λιμάνι της Πάργας, ξεχωρίζει για τη φιλική εξυπηρέτηση και τη θέα από τα δωμάτια του τελευσιού ορόφου. Οι τιμές έχουν παντού μεγάλο διακύμα ανάλογα με την εποχή και τη ζήτηση.

■ ΦΑΓΗΤΟ

Οι επιλογές στην Πάργα είναι πραγματικά αμέτρητες. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εστιατόρια **Symposium** (T/26840-32.177, www.symposium-restaurant.gr) και **Castello** (T/26840-31.236, www.castello-restaurant.com), τα ταβερνάκια **Sodia** (www.sodia.gr) και **Tizina** (T/26840-32.337) στο λιμάνι, την ψαροταβέρνα **Stefanos** (T/26840-31.460) πίσω από το Κάστρο και τα ταβερνάκια **Sakis** (T/26840-32.262, www.zakisrestaurant.com), που λειτουργεί από το 1954 στο Τουρκοκασάρο της παλιάς πόλης.

Το **Bar-restaurant Amico** (έπίσης στο Τουρκοκασάρο) ξεχωρίζει για την αισθητική του, με πολλά στοιχεία από το οικόπεδο ποτοποιεί τις ολιγοήμερες, όπως τον μπουρνίζινο αποστακτάρη, αλλά και ποτά δικής τους παραγωγής για κατανάλωση εντός.

Λιγότερο τουριστική η Πρέβεζα, εγγυητά φρέσκο ψάρι από τον Αμβρακικό κόλπο στις ταβέρνες της και μεγάλες αμμουδερές παραλίες κοντά της.

■ Στο Διαδίκτυο
Μέσα στην ιστοσελίδα του υπουργείου Πολιτισμού (www.yoy.gr) αναζητείτε στοιχεία για την Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας και την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας, οι οποίες διαχειρίζονται τους εν λόγω αρχαιολογικούς χώρους που προτείνουμε. Ενημερωθείτε από πριν για τη μέρες και τις ώρες λειτουργίας τους. Ειδικά η Κασσώπη και τα Γιάννα είναι ανοιχτά εποχικά μόνο, όταν τοποθετούνται φυλάκες. Κάποιες πρώτες πληροφορίες για τα θέατρα και τους αρχαιολογικούς χώρους που τα περιλαμβάνει μπορείτε να βρείτε επίσης στον δικτυακό κόμβο **Οδυσσεύς** (odysseus.culture.gr) του υπουργείου Πολιτισμού.

■ Μουσεία
Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης (T/26820-89.892, www.nicolopolismuseum.gr)
Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας, T/22650-

28.539, 24.733, 21.417, www.igoumenitsamuseum.gr | **Αρχαιολογικό Μουσείο Αρτας**, T/26810-71.700, www.atisamuseum.gr. (Αν κάποια από τις παραπάνω ιστοσελίδες δεν λειτουργεί κανονικά, ανατρέξτε στο www.lerka.gr.)
Αξίζει επίσης να επισκεφτείτε το **Μουσείο του σύγχρονου γλύπτη Θεόδωρου Παπαγιάννη** στο χωριό Ελληνικό των Ιωνανών, περίπου μισή ώρα απόσταση από τη Δωδώνη (09.30-15.00 πλην Δευτέρα, T/26510-89.220, www.theodoros-paragiannis.gr).

■ Ξενοδοχεία
Δημήτρα Αρσού, T/26820-21.156, 697447.005, dimitra24@gmail.com
Ταπάνια Ιορδάνιδου, T/6944-752.488, iatordan80@yahoo.gr
Απευθυνθείτε επίσης στο **Σταυριό Εξαγιών Κέρκυρας**, http://touristguides.gr/paxen/swmaleia-mellh/ionian



Α. ΚΑΜΠΙΤΣΗΣ